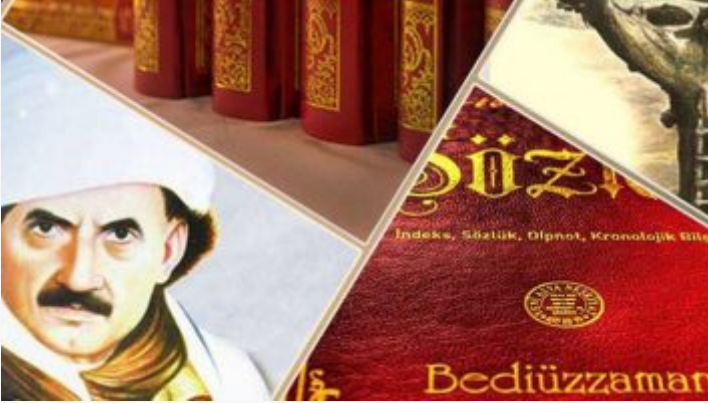
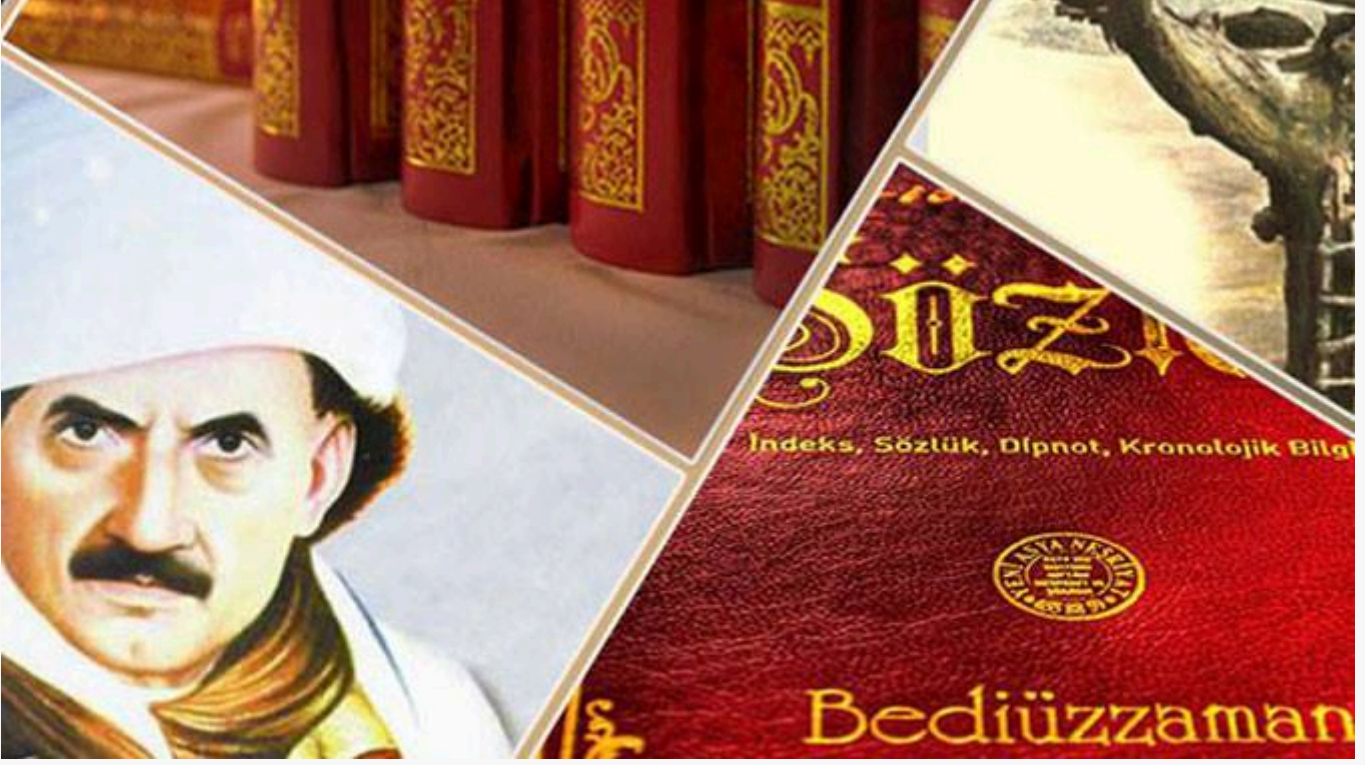

Cemaatlerin devletten talebi ne olmalı?

Devrim kanunları kapsamında “Kapattık!” demekle, asırlardır devam eden tarikat geleneğini kesip atmanın ve bitirmenin mümkün olmadığı ya da toplumun manevî ihtiyaçlarını karşılamak üzere ortaya çıkan cemaatlerin baskılarla yok edilemeyeceği gerçeği, seksen senedir devam edegelen bu tartışmalarla tekraren teyid ediliyor. Nitekim cumhuriyetin ilk yıllarında tarikatleri yasaklayıp tekkeleri kapatan devrim kanunu 12 Eylül’den sonra anayasa güvencesine alındı, ama tarikatlar yok edilebildi mi?

Aynı şekilde mensupları hakkında dava üstüne dava açılan ve 27 Mayıs sonrasında bazı Yargıtay içtihatlarıyla “yasadışı örgüt” ilân edilen Nur Cemaati ortadan kaldırılabildi mi?

Demek ki, sosyal gerçekler emir-komuta sistemi ya da yargı kararlarıyla tanzim edilemiyor. Bu gerçeklerle inatlaşan düzenlemeler ise kâğıt üzerinde kalmaktan kurtulamıyor. Bu itibarla, devletin cemaat ve tarikatleri rahat bırakmasının zamanı çoktan geldi geçti bile.

Zaten onların devletten tek istekleri de bu: Gölge etmesin, yeter.

Ama bunun devlet, daha doğrusu resmî ideoloji adına çizilmiş ve hukukla da, demokrasiyle de bağdaştırılması imkânsız birtakım kırmızı çizgilere kayıtsız şartsız biat ve teslimiyet şartına bağlanması ve kimilerinin bu şarta boyun eğmesi, kesinlikle kabul edilemez.

Esasen, devletle cemaatlerin varlık ve faaliyet alanları tamamen farklı. Kesişen bir tarafları yok. Cemaatler, araya başka

hiçbir şey sokuşturmadan, sadece ve sadece dine hizmet için var olan sivil dayanışma kümeleri. Devlet tarafından resmen kabul edilip tanınmak gibi bir dertleri de yok. Tamamen uhrevî amaçlı olmaları, onları böyle bir ihtiyaçtan azade kılıyor. Bir defa işin mahiyeti buna elverişli değil. Çünkü manevî yapılanmalar olarak cemaatlerce verilen hizmetlerin “resmî bir şekilde dünya muamelâtı suretine sokulması” (Mektubat, s. 116) söz konusu olamaz.

(Bu yazı Cemaatler ve Toplum-Siyaset-Devlet kitabımızdan alındı, s. 54-5)